

تشکیل دولت وحدت ملی لبنان؛ وزش نسیم خوش آرامش

امیرهادی تاج بخش
روزنامه نگار

رهبر حزب الله لبنان، و ولید جنبلاط، رهبر حزب سوسیالیست مترقی و رهبر دروژی‌های لبنان، پس از دیداری در بیروت خواهان تشکیل فوری دولت وحدت ملی شدند. دولتی که تا کنون رفیق حریری در تشکیل آن ناکام مانده است. دو رهبر در بیانیه‌ای مشترک گفته‌اند که باید هرچه زودتر به بحران سیاسی کشور خاتمه داده شود.

ولید جنبلاط حدود دو ماه پیش با خروج از فراکسیون ۱۴ مارس، این فراکسیون را با چالش سیاسی رو به رو کرد. وی یکی از ارکان اصلی این فراکسیون محسوب می‌شد. اکنون جنبلاط تلاش می‌کند بیش از پیش خود را به جریان مقاومت، سوریه و حزب الله نزدیک کند. موضوعی که باعث نگرانی جریان‌های متحد سابقش همچون جریان المستقبل وابسته به سعد حریری شده است.

لبنان یکی از متشنج‌ترین و پیچیده‌ترین کشورهای خاورمیانه است. این کشور طی سه دهه اخیر همواره در حاشیه و گاه نیز در مرکز جنگ‌ها و درگیری‌های ناشی از ایجاد کشور اسرائیل در منطقه بوده است.

لبنان در ماه ژوئیه سال ۲۰۰۶ به دنبال حمله گسترده اسرائیل به هدف نابود کردن مواضع گروه حزب‌الله، بار دیگر به صحنه نبردهای خونین بدل شد.

لبنان کشوری کوچک و کوهستانی است که تا قبل از کسب استقلال در سال ۱۹۴۳ تحت قیمومت فرانسه قرار داشت. این کشور در طول تاریخ، پناهگاهی برای اقلیت‌های مختلف کشورهای منطقه بوده است. در نتیجه جمعیت آن شامل فرقه‌های مختلف مسیحی، مسلمان شیعه و اهل سنت، و دیگر اقلیت‌ها است.

کشوری که پس از پایان جنگ داخلی (فاصله سالهای ۱۹۷۵ تا ۱۹۹۰) سرشار از امید بود بار دیگر در سال ۲۰۰۶ مورد حمله قرار گرفت و اکنون با چالش‌های بزرگ برای بازسازی رو به رو است.

مراکز قدرت و ساختارهای حکومت بین گروه‌های متعدد و رقیب تقسیم شده‌اند. لبنان همچنین میزبان تعداد بی‌شماری پناهنده فلسطینی است که در سال‌های مختلف به این کشور مهاجرت کرده‌اند. اکثر این پناهندگان فلسطینی از حقوق قانونی و شهروندی محدودی برخوردارند.

از سال ۱۹۷۵ تا اوایل دهه ۱۹۹۰ لبنان

صحنه یک جنگ داخلی خونین بود. قدرت‌های منطقه‌ای، به خصوص اسرائیل، سوریه و سازمان آزادیبخش فلسطین، از این جنگ به عنوان عرصه‌ای برای منازعات خویش استفاده می‌کردند. نیروهای سوریه به فاصله کوتاهی پس از آغاز جنگ داخلی وارد بخش‌هایی از خاک لبنان شدند.

ارتش اسرائیل یک بار در سال ۱۹۷۸ و بار دوم در سال ۱۹۸۲ جنوب لبنان را اشغال کرد. این نیروها در سال ۱۹۸۵ به منطقه‌ای که اسرائیل به آن "حریم امنیتی مرز شمالی آن کشور" می‌گفت، عقب‌نشینی کردند. این عقب نشینی تا سال ۲۰۰۰ به طول انجامید.

سوریه با وجودی که نیروهای خود را در سال ۲۰۰۵ از لبنان خارج کرده هنوز هم نفوذ فراوانی در این کشور دارد. خروج نیروهای سوریه به دنبال ترور رفیق حریری نخست وزیر لبنان عملی شد. گروه‌های مخالف سوریه دولت آن کشور را به دخالت در قتل رفیق حریری متهم می‌کنند. اما سوریه این اتهام را همواره رد کرده است.

در آن زمان برگزاری اجتماعات سیاسی گسترده در مخالفت و موافقت با سوریه باعث سقوط دولت وقت در لبنان شد و در ادامه سوریه را ناگزیر کرد که ارتش خود را از لبنان خارج کند.

اکنون بار دیگر، لبنان و مسایل آن در رأس اخبار خاورمیانه قرار گرفته است. از یک طرف شاید بتوان گفت، توافق برای تشکیل دولت وحدت ملی در لبنان، تنها دستاورد سفر مهم ملک عبدالله پادشاه عربستان سعودی به سوریه

در حالی که پس از پایان سفر ملک عبدالله پادشاه عربستان سعودی به سوریه همه انتظار شنیدن تشکیل دولت جدید لبنان را دارند و برای برون رفت از بحران جاری در آن کشور لحظه شماری می‌کنند، رجب طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه در گفت و گو با شبکه خبری العربیه گفت: «به زودی ظرف روزهای آینده دولت جدید لبنان به ریاست رفیق حریری تشکیل خواهد شد.»

وی با اشاره به اینکه گروه‌های لبنانی در مذاکرات خود برای تشکیل کابینه به مراحل پایانی رسیده‌اند، تاکید کرد که دولت لبنان در روزهای آینده تشکیل خواهد شد.

اختلاف‌های حریری و عون یکی از دلایل تاخیر در معرفی کابینه لبنان به شمار می‌رود. چندی پیش، عون پس از دیدار با حریری گفته بود: «گفت و گوها با حریری برای رسیدن به راه حل نهایی ادامه دارد. ما گفت‌وگوهای خود درباره چند موضوع را از سر گرفتیم و در باره برخی نکات توافق کردیم و برخی دیگر از نکات نیازمند رایزنی در دیدارهای آتی هستند.»

این در حالی است که سید حسن نصرالله،

معنای آن نیست که اقلیت نباید در دولت حضور داشته باشد زیرا در این صورت لبنان روح آرامش را هرگز پیدا نخواهد کرد.

این همه در حالی است که تحولات سه ساله اخیر لبنان ثابت کرده است که «میزان توافق» اصلی ترین برگ برنده در حفظ

وحدت ملی و استقرار امنیت در این کشور است. اما شرایط ویژه لبنان و ارتباط مستقیم طوائف و گروه‌های سیاسی این کشور با کشورهای نظیر ایران، سوریه، عربستان سعودی و فرانسه باعث شده است که لبنان متأثر از مناسبات بین‌المللی ناگزیر به اقداماتی در مناسبات داخلی خود شود؛ از همین رو بسیاری از ناظران سیاسی لبنان منتظرند تا ببینند آینده روابط سوریه با سعودی و فرانسه به کجا خواهد انجامید.

بر همین اساس بسیاری در لبنان منتظرند که بزودی لیست توافقی حریری متشکل از جناح ۱۴ مارس و جناح ۸ مارس و نیز وزرای منسوب به ریاست جمهوری که نقشی دو طرفه به منظور حفظ تعادل در دولت وحدت ملی خواهند داشت، اعلام شود. گرچه گفته می‌شود که جناح ۸ مارس همچون کابینه گذشته لبنان خواستار ۱۱ وزیر در دولت آتی است.

این بار سعد حریری تلاش خواهد نمود تا وزرایی از جناح ۸ مارس معرفی کند که به صورت مشخص توسط احزاب و سازمان‌های همین جناح معرفی شده‌اند. حریری در اعلان لیست قبلی

وزراء که با شکست مواجه شد افرادی وابسته به جناح ۸ مارس را معرفی کرده بود اما این افراد از سوی احزاب و سازمان‌های جناح ۸ مارس به حریری معرفی نشده بودند. وی هم اکنون در حال رایزنی با نیروهای شاخص ۸ مارس از قبیل نبیه بری، میشل عون و نمایندگان حزب‌الله لبنان است و بر خلاف بار قبل، همه طرف‌ها به نتیجه بخش بودن آن بسیار خوشبین هستند. ▲

لبنان یکی از متشنج‌ترین و پیچیده‌ترین کشورهای خاورمیانه است. این کشور طی سه دهه اخیر همواره در حاشیه و گاه نیز در مرکز جنگ‌ها و درگیری‌های ناشی از ایجاد کشور اسرائیل در منطقه بوده است.

وزیر دیگری می‌تواند تا هر وقت که اراده می‌کند با عامل وقت برای تشکیل کابینه بازی کند؟ و اصولاً وقتی فردی قادر به تشکیل کابینه نمی‌شود چرا به صورت مستقیم برای بار دوم موظف به تشکیل هیات دولت می‌شود؟ دیگر آن که وقتی حریری از قبل اعلام کرده است که مبنای رفتار او در تشکیل دولت، "قرارداد طائف" به منظور حفظ بالانس و تراز در مناسبات طائفه‌ها و نیروهای سیاسی مخالف به منظور حفظ وحدت ملی است؛ پس چرا علی‌رغم مخالفت آن‌ها اقدام به معرفی کابینه می‌کند؟

با توجه به این که رئیس‌جمهور لبنان مسئول معرفی نخست‌وزیر این کشور بر اساس توازن قوا در پارلمان است پس قرائت پاسخ ناگفته میشل سلیمان سخت نیست. میشل سلیمان به دنبال تشکیل دولتی است که رضایت و توافق تمامی جریان‌های سیاسی کشور را به منظور حفظ وحدت ملی در پی داشته باشد. تقسیم کرسی‌های پارلمانی نشان می‌دهد که جناح ۱۴ مارس صاحب اکثریت پارلمانی است و ۸ مارس در اقلیت است اما از نظر رئیس‌جمهوری، این به

بود. در واقع، شاید بتوان گفت ملک عبدالله از میان تمام اهدافش برای سفر به سوریه تنها به همین هدف توافق برای تشکیل دولت وحدت ملی رسید.

در این میان برخی سفر ملک عبدالله پادشاه عربستان به سوریه را تلاشی برای هماهنگ کردن

جهان عرب در برابر برنامه اتمی ایران دانستند. اما می‌توان گفت، این هماهنگی بر خلاف میل پادشاه عربستان بیشتر میان تهران - دمشق برقرار است تا ریاض - دمشق. روابط دمشق و ریاض از زمان قتل رفیق حریری در لبنان بسیار کم‌رنگ شده بود. سفر ملک عبدالله به دمشق در پاسخ به دیداری انجام شد که بشار اسد، رئیس‌جمهوری سوریه، چند ماه پیش از ریاض انجام داده بود.

خبرگزاری‌های آلمان و رويترز این دیدارها را تلاشی برای هماهنگ کردن سیاست کشورهای عربی در مقابل برنامه اتمی ایران، پشتیبانی از سیاست صلح باراک اوباما در خاورمیانه و همچنین کاهش مشکلات سعد حریری برای تشکیل دولت جدید لبنان ارزیابی کردند. نشریه وال استریت ژورنال نیز نوشت که ملک عبدالله در سفر به دمشق سوریه را برای سست کردن اتحاد با ایران و تحکیم تفاهم بر سر مسائل سیاسی و امنیتی منطقه زیر فشار گذاشت.

این همه در حالی است که حریری که مبنای تعاملات و رفتار سیاسی خود را "قرارداد طائف"

و تشکیل "دولت وحدت ملی" اعلام کرده است چاره‌ایی ندارد تا نظر موافق مخالفان را در تشکیل کابینه جلب نماید. وی یکبار راه استقلال از این گروه‌ها را طی نمود و نه تنها با شکست مواجه شد که حتی نتوانست نظر موافق رئیس‌جمهور لبنان را کسب نماید.

پاره‌ایی مسایل مهم اکنون دغدغه اصلی میدان سیاسی لبنان است از جمله این که آیا تعیین یک فرد برای تشکیل کابینه، مدت زمان خاص دارد یا نه؟ آیا حریری یا هر نخست

